

رابطه اندازه دولت با شادکامی

۷۳

مقدمه: اگرچه استفاده از رویکرد اقتصاد شادکامی سابقه چندانی ندارد، اما از آنجا که سیاست‌گذاران عموماً برای افزایش رفاه و رضایت عمومی تصمیم‌گیری می‌کنند، کمیت‌بخشی به مفهوم رفاه ذهنی و بررسی عوامل مؤثر بر آن به‌منظور بهبود شادی در جامعه اهمیت پیدا می‌کند.

روش: هدف از این پژوهش بررسی اثر اندازه دولت بر شادکامی افراد در دو رژیم مختلف با توجه به سطح توسعه انسانی در ۱۱۰ کشور منتخب برای دوره ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۷ است. به این منظور از رگرسیون پانل آستانه‌ای استفاده شده است. اطلاعات موردنیاز این تحقیق شامل متغیر شادکامی از بانک اطلاعات جهانی شادکامی، نرخ رشد اقتصادی، نرخ بیکاری، نرخ تورم و اندازه دولت از پایگاه داده بانک جهانی و شاخص توسعه انسانی از برنامه توسعه سازمان ملل متحد جمع‌آوری شده است.

یافته‌ها: متغیرهای اندازه دولت، رشد اقتصادی، تورم و بیکاری اثر معناداری بر شادکامی دارند. با توجه به حد آستانه محاسبه‌شده برای متغیر توسعه انسانی (۰/۵۷۷) اثر اندازه دولت بر شادکامی در دو حالت مختلف با توجه به سطح توسعه انسانی متفاوت است.

بحث: با توجه به یافته‌های تحقیق افزایش اندازه دولت در پایین‌تر از مقدار آستانه توسعه انسانی منجر به کاهش شادکامی افراد جامعه می‌شود اما پس از عبور از آستانه توسعه انسانی با افزایش اندازه دولت، شادی افراد بیشتر می‌شود که نشان‌دهنده کارآمدی سیاستهای دولت است. همچنین با افزایش رشد اقتصادی، شادی افزایش و با افزایش تورم و بیکاری شادی کاهش می‌یابد و نکته قابل‌توجه این است که اثر منفی بیکاری نسبت به اثر منفی تورم بیشتر است.

۱- فاطمه مومنی مهمونی

دانشجوی دکترای اقتصاد منابع،
دانشکده علوم اداری و اقتصاد،
دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد،
ایران

(نویسنده مسئول)

<Momeni.eco@gmail.com>

۲- محمدجواد رزمی

دکتر اقتصاد، دانشکده علوم اداری
و اقتصاد، دانشگاه فردوسی مشهد،
مشهد، ایران

واژه‌های کلیدی:

اندازه دولت، توسعه انسانی،
رگرسیون پانل آستانه‌ای، شادکامی.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۸

The Relationship between Government Size and Happiness

▶ **1- Fateme Momeni Mahmoudi**
Ph. D. Student in
Resource Economics,
Faculty of Administrative
Sciences and Economics,
Ferdowsi University of
Mashhad, Mashhad, Iran.
(Corresponding Author)
<Momeni. eco@gmail.
com>

▶ **2- Mohammad Javad Razmi**
Ph. D. in Economics,,
Faculty of Administrative
Sciences and Economics,
Ferdowsi University of
Mashhad, Mashhad, Iran.

Keywords:

Government Size, Human
Development, Happiness,
Panel Threshold Regres-
sion

Received: 2021/05/27

Accepted: 2022/11/19

Introduction: Although the use of the happiness economy approach does not have much history, since policy makers generally make decisions in the direction of increasing well-being and public satisfaction, it becomes important to quantify the concept of mental well-being and examine the factors affecting it in order to improve happiness in society.

Methods: The purpose of this research is to investigate the effect of government size on people's happiness in two different regimes according to the level of human development in 110 selected countries for the period of 2006 to 2017. For this purpose, threshold panel regression has been used. The information needed for this research includes the happiness variable from the World Happiness Information Bank, economic growth rate, unemployment rate, inflation rate and government size from the World Bank database and human development index from the United Nations Development Program.

Findings: The model estimation results show that the variables of government size, economic growth, inflation and unemployment have a significant effect on happiness. According to the threshold limit calculated for the human development variable (0.577), the effect of government size on happiness is different in two regimes.

Discussion: According to the findings of the research, increasing the size of the government below the threshold of human development leads to a decrease in the happiness of the people of the society, but after crossing the threshold of human development with the increase in the size of the government, the happiness of the people increases, which shows the efficiency of the government policies. Also, with the increase in economic growth, happiness increases and with the increase in inflation and unemployment, happiness decreases, and the noteworthy point is that the negative effect of unemployment is greater than the negative effect of inflation

Citation: Momeni Mahmoudi F, Razmi M J. (2023) The Relationship between Government Size and Happiness. *refahj*; 22 (87) :73-104

URL: <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-3898-en.html>

Extended Abstract

Introduction: Since the early 1990s, research on happiness has been regarded as particularly important in the fields of economics. Measuring people's well-being through objective indicators has a long history in economics. The most important idea here is annual income. On the other hand, economists and politicians have also criticized this approach. An alternative approach that has been proposed to measure people's well-being is the subjective approach. This approach evaluates people's well-being in terms of indicators of well-being and life satisfaction. Therefore, in general, a part of economics that uses subjective indicators is known as happiness economics. According to Veenhoven (2013), a Dutch sociologist, happiness is the degree by which a person judges his life to be an ideal life. In other words, how much a person likes his life is the criterion for grading people's happiness. Factors affecting mental well-being are divided into two categories: macro and micro factors. Macro factors are the same for all people, such as inflation, national income, etc., but micro factors change from person to person, such as the feeling of inequality, health, etc. In previous studies, the relationship between macro variables such as annual income, inflation, unemployment and income inequality, and happiness (psychological well-being) have been investigated, but government size has been neglected. In the same way, the effect of variables in most research articles has been investigated in a linear way. On the other hand, few researchers have analysed the nonlinear relationship between happiness and variables. The noteworthy point here is the lack of attention to the effect of the development of countries in the role of the government on happiness. The aim of the current research is to investigate the role of the government on happiness in different countries based on their development using the Astana panel regression. In other words, investigating the role of countries' development on how the size of the government affects happiness is the main goal of this research.

Methods: This research, which focused on the role of human development, used threshold panel regression to investigate the effect of government size on happiness. If we determine the threshold ratio for the human development variable, we can simultaneously analyse the effect of government size in different regimes. In this research, happiness was considered a function of government size, eco-

conomic growth, inflation, unemployment and human development. Therefore, considering that the purpose of the current research is to investigate the role of countries development based on the relationship between the size of governments and happiness, the human development variable is considered as a threshold variable. These variables can be shown according to the threshold regression model presented by Hansen (1999).

In this equation,, Hap_{it} is an indicator of happiness that has been extracted from the World Bank database of happiness, and x_{it} is a vector of explanatory variables such as economic growth (GDP_{git}), unemployment (UN_{it}), inflation (INF_{it}). GS_{it} is also the size of the government, calculated from the ratio of total government expenditures to GDP, all derived from the World Bank's Global Development Index (WDI). Furthermore, HDI_{it} , which is taken out of United Nations development plan, is a Human Development Index and plays the role of the threshold variable and sample division. Countries were chosen based on the availability of the necessary information and data; as a result, information data of 110 countries during 2006_2017 were collected

Findings: At first, stability of the variables was examined using Levin-Len-Chu unit root test. It became known that all the variables were stable at 5%. Next, it is mandatory to analyse the amount of threshold and its meaning before analysing the model totally. Zero hypothesis meaning that the model is linear is rejected according to the result of the table and bootstrap value; so, the model has a threshold and the single-threshold model is a suitable model on the data. Hence, threshold value is 0.577 based on this test.

The result of the threshold test

Hypothesis test	F value	Probability	Critical value at 10%	Critical value at 5%
No threshold H_0	427.01	0.000	87.88	92.82
A threshold H_1				

The assessment of the model is presented in the table below:

The result of the threshold model estimation

Variable	Coefficient	T value	Probability
GS (HDI<0/577)	-0.044	-5.51	0.000
GS (HDI>0/577)	0.022	4.48	0.000
GDPg	0.03	2.44	0.015
INF	-0.036	-3.75	0.000
UN	-0.06	-6.73	0.000
Constant	5.99	29.74	0.000

As shown in the table above, the coefficient of government size before and after the threshold is different and significant. When government size increases by one unit, happiness decreases by 0.044 units, when the human development ratio is below the threshold value and all variables are held constant. On the contrary, when the human development ratio is above the threshold level, happiness increases by 0.022 units per one unit increase in government size. Also, the results show the positive and significant effect of economic growth and the negative and significant effect of unemployment and inflation on happiness.

Discussion: The results of the analysis indicate that by expanding the size of the government in values higher than the threshold of human development, happiness increases, and vice versa, in values lower than the threshold of human development, increasing the size of the government has a negative effect on happiness. The reason is that the standard of living increases with the improvement of countries' development, education and health, economic growth, equal income, social protection and insurance. Thus, the welfare and comfort of the people will improve and consequently happiness will spread among them. We can promote the mental security and well-being of people by having insurance, better health, better social status and free education provided by the government in a developed country. In other words, sadness and lack of psychological security can be seen in developing countries that do not have the items introduced above. Education

and health expenses are considered as disposable expenses of the government, but they are actually major and long-term benefits of economic growth. In fact, the increase in happiness in developed countries shows the effectiveness of government policies through the development of the welfare state, improvements in areas such as education, health and social services, income redistribution policies that can increase living standards and strengthen happiness. In other words, the expansion of governments in developed countries is in line with the welfare state.

On the contrary, in countries with a lower level of development with an excessive expansion of the size of the government in the economy, the increase in the size of the government may be due to the inefficiency of government spending, the expansion of rent-seeking activities, the formation of congestion, and the expansion of corruption. Wasting resources and disrupting the allocation of resources in the market, expanding monopolies and intensifying competitive restrictions in the markets have negative effects on economic growth, social welfare, employment, income distribution and poverty and inequality, and as a result, it reduces the welfare and happiness of the society. Also, the research results show that economic growth has a positive and significant effect on happiness, but inflation and unemployment have negative effects on it. An interesting point is that unemployment has a more damaging effect on happiness than inflation.

Ethical Considerations

Authors' contributions

All authors contributed in designing, running, and writing all parts of the research.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest

مقدمه

از بدو تولد علم اقتصاد توسط آدام اسمیت، تئوریهای اقتصادی بر پایه مفهوم شادی استوار است زیرا وی اظهار می‌دارد که درآمد بیشتر منجر به سودمندی یا رضایت بیشتر می‌شود (ریبریو و سانتوس^۱، ۲۰۱۹). مطالعات بی‌شماری نشان می‌دهند که خصوصیات فردی، متغیرهای اقتصاد کلان و متغیرهای نهادی بر خوشبختی و رضایت از زندگی شخصی تأثیر می‌گذارد (نول و پیتلیک^۲، ۲۰۱۶). لیکن از اوایل دهه ۱۹۹۰، تحقیقات در مورد شادی در زمینه‌های اقتصاد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است.

آنچه در بین اهالی علم اقتصاد سابقه بیشتری دارد، اندازه‌گیری رفاه در قالب شاخصهای عینی است. مهم‌ترین این شاخصها رشد اقتصادی است. استفاده از تولید ناخالص داخلی برای سنجش توسعه منطقی بود، اما برای اندازه‌گیری رفاه انسان محدودیتهایی داشت. اگر هدف از توسعه اقتصادی -در ساده‌ترین شکل آن- فراهم کردن ابزارهایی برای بهبود کیفیت سطح زندگی باشد، تولید ناخالص داخلی می‌تواند تا حد مناسبی منعکس‌کننده این موضوع باشد. تا دهه ۱۹۷۰، رشد تولید ناخالص داخلی معیار خوبی برای توسعه کلی یک کشور تلقی می‌شد؛ اما در سالهای پس از جنگ جهانی دوم، ثروت مادی به معنای مراقبتهای بهداشتی، آموزش و مسکن بهتر برای ساکنان یک کشور تعبیر نمی‌شد. به‌طور خلاصه، تولید ناخالص داخلی، تصویر درستی از بهروزی فردی را نشان نمی‌داد (تیموری، ۲۰۲۱). اقتصاددانان و سیاستمداران از این رویکرد بسیار انتقاد کرده‌اند. همچنین تلاشهای فراوانی هم برای جایگزینی آن با شاخصهای کامل‌تر صورت گرفته است.

رویکرد جایگزین برای اندازه‌گیری و ارزیابی رفاه فردی و اجتماعی رویکرد رفاه ذهنی است. این روش اندازه‌گیری رفاه را در قالب شاخصهای شادکامی و رضایت از زندگی

1. Ribeiro and Santos

2. Knoll and Pitlik

ارزیابی می‌کند؛ بنابراین به‌طور کلی، بخشی از ادبیات اقتصادی که از شاخصهای ذهنی رفاه استفاده می‌کند، به نام اقتصاد شادکامی شناخته شده است.

اقتصاد شادکامی رویکردی برای ارزیابی رفاه است که در آن از ابزارهای دانش اقتصاد و روان‌شناسی (به شکل ترکیبی) استفاده می‌شود. اقتصاددانان نوعاً آموخته‌اند که ترجیحات را از انتخابهای مشاهده‌شده (آشکارشده) افراد استنباط کنند؛ اما رفاه ذهنی، به‌جای آنکه رفاه را بر مبنای ترجیحات آشکارشده اندازه‌گیری کند، آن را از طریق ترجیحات بیان‌شده افراد اندازه‌گیری می‌کند. به عبارت دیگر، اقتصاددانان بیشتر به آنچه افراد انجام می‌دهند می‌نگرند، نه به آنچه آنها می‌گویند (دی تلا و مک کولوچ^۱، ۲۰۰۷). بنابر تعریف وینهوون^۲ (۲۰۱۳) جامعه‌شناس هلندی «شادکامی درجه و میزانی است که با آن یک فرد کیفیت کلی زندگی‌اش را به عنوان یک زندگی کاملاً مطلوب مورد قضاوت قرار می‌دهد؛ به عبارت دیگر، اینکه «یک نفر چقدر زندگی خود را دوست دارد» ملاکی برای درجه‌بندی شادی افراد در نظر گرفته شده است».

تحقیقات رو به رشد در زمینه اقتصاد شادی نشان داده است که افراد شادتر می‌توانند بهره‌ورتر و نوآورتر باشند. این امر می‌تواند منجر به سودآوری بیشتر و رشد اقتصادی می‌شود؛ بنابراین برای اندازه‌گیری شادی و طراحی سیاستها برای بهبود شادی توجه به عوامل مؤثر بر آن، امری ضروری به نظر می‌رسد (چاملو^۳، ۲۰۱۴).

عوامل مؤثر بر رفاه ذهنی به دو دسته عوامل کلان و خرد تقسیم می‌شوند. عوامل کلان برای تمام افراد یکسان هستند مانند تورم، درآمد ملی و... اما عوامل خرد از فردی به فرد دیگر تغییر می‌کنند، مانند احساس نابرابری، وضع سلامت و... (فکور، ۲۰۱۶). شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد پول همیشه شادی به همراه ندارد، پس از رسیدن ثروت مادی

1. Di Tella and MacCulloch

2. Veenhoven

3. Chamlou

به سطح معینی، افزایش بیشتر آن باعث افزایش شادی نمی‌شود (یو و وانگ^۱، ۲۰۱۷). درواقع توسعه چیزی نیست مگر بهبود شرایط زندگی برای تک‌تک شهروندان و رفع نیازهای ملی یک جامعه (تیموری، ۲۰۲۱). پویش فکری توسعه، توسعه را این‌گونه تعریف می‌کند: توسعه، فرایند شکل‌گیری ساختارهای نهادی است که منجر به ایجاد رفاه پایدار و توزیع نسبتاً عادلانه آن در سطح جامعه با هدف توانمندسازی همه افراد جامعه می‌شود، به‌طوری‌که هیچ محدودیت درونی (نیاز اولیه رفع‌نشده) یا هیچ محدودیت بیرونی (آزادیهای سلب شده) افراد را از انتخاب آزادانه و مختارانه فرصتهای خودشکوفایی محروم نکند (پویش فکری توسعه، ۲۰۲۰).

برخی افراد ازجمله کسبیر و دینر^۲ (۲۰۰۹) خاطرنشان کردند که در حوزه اقتصاد خرد، شادکامی بالاتر با بهره‌وری بالاتر و سطوح پایین غیبت مرتبط است (ریبریو و سنتوس^۳، ۲۰۱۹). در مطالعات گذشته به ارتباط بین متغیرهای کلان اقتصادی نظیر درآمد سرانه، تورم، بیکاری و نابرابری درآمدی با مفهوم شادکامی (رفاه ذهنی) پرداخته شده است اما در این بین آنچه کمتر از مابقی متغیرها موردتوجه بوده است اندازه دولتهاست.

دخالت دولت در اقتصاد از موضوعاتی است که همواره موردتوجه اقتصاددانان بوده است. هزینه‌های دولت سهم فراوانی از درآمد ملی را به خود اختصاص می‌دهد. اگرچه در گذشته هزینه‌های عمومی، فقط ناظر بر حفظ نظام حاکمیتی کشور، برقراری نظم و عدالت و دفاع از قلمرو ملی بوده است و دولتها تنها به سرمایه‌گذاریهای کلان و زیرساختهای اقتصادی و به‌طورکلی سرمایه‌فیزیکی توجه داشتند؛ اما امروزه اهدافی نظیر توسعه امکانات زیربنایی، تأمین رفاه اجتماعی، فراهم‌کردن شرایط مناسب زندگی و توجه به سرمایه‌انسانی از اهداف دولتها در کشورهای مختلف است (صفاتیان، ۲۰۱۶).

1. Yu and Wang

2. Kesebir and Diener

3. Ribeiro and Santos

همچنین در اکثر مطالعات تأثیر متغیرها به صورت خطی مورد بررسی قرار گرفته است و مطالعات اندکی رابطه غیرخطی بین متغیرها و شادکامی را تحلیل کرده‌اند. نکته مهم این است که اثر تفاوت سطح توسعه‌یافتگی کشورها در نقش دولت بر شادی مورد غفلت واقع شده است. مسئله اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش اندازه دولت‌ها بر شادکامی جوامع در رژیم‌های متفاوت از نظر توسعه‌یافتگی است که با استفاده از رویکرد رگرسیون آستانه‌ای پانل انجام می‌شود. به عبارت دیگر اینکه سطح توسعه‌یافتگی جوامع چگونه بر نحوه اثرگذاری اندازه دولت‌ها بر متغیر شادی مؤثر است مهم‌ترین مسئله‌ای است که در این تحقیق دنبال می‌شود. در بخش دوم مقاله به چارچوب نظری و پیشینه مطالعاتی تحقیق می‌پردازیم. بخش سوم به روش تحقیق اختصاص داده شده است و در دو بخش نهایی به یافته‌ها و نتیجه‌گیری پرداخته شده است.

چارچوب نظری

درحالی‌که افزایش رفاه ذهنی فرد یک اصل اساسی در اقتصاد است، تلاش برای سنجش این مفهوم و مشخص کردن اینکه چه عواملی باعث تغییر بهزیستی می‌شود، زمینه تحقیقات تجربی است (بلاسن و هافر^۱، ۲۰۱۳). در اقتصاد، شادی به عنوان مطلوبیت تعریف شده است و در روانشناسی، شادی به عنوان بهزیستی ذهنی شناخته شده است. تحقیقات شادی در اقتصاد، بهزیستی ذهنی گزارش شده را به عنوان یک نماینده برای اندازه مطلوبیت در نظر می‌گیرند (فری و اشتوتزر^۲، ۲۰۰۲).

باید مطالعات استرلین^۳ (۱۹۷۴) را به عنوان آغازگر مباحث شادی دانست؛ به طوری‌که تئوری وی در زمینه ارتباط بین درآمد و شادی افراد به عنوان یکی از مقالات بزرگ و مطرح

1. Belasen and Hafer
2. Frey and Stutzer
3. Easterlin

در ادبیات اقتصاد شادی است که تأثیر فاکتورهای متعدد و گوناگون را روی شادی فردی تحلیل می‌کند. استرلین اولین اقتصاددانی است که از داده‌های شادمانی برای مطالعات اقتصادی بهره برده است. وی از اطلاعات رشد اقتصادی و شادمانی ایالات متحده امریکا در دوره ۱۹۵۷-۱۹۶۶ استفاده کرد. در سطح یک کشور مطالعه استرلین حاکی از بیشتر بودن رفاه ذهنی افراد با درآمد بالا در مقایسه با درآمد پایین است اما استرلین با استفاده از اطلاعات تغییر درآمد در طی زمان ۱۹۶۶-۱۹۷۰ نشان داد درآمد بالا لزوماً شادمانی را موجب نمی‌شود. هدف اصلی او در این مطالعه این بود که نشان دهد، شادمانی فردی در کشورهای مختلف و با رشد اقتصادی متفاوت، رابطه‌ای ندارد. به بیانی ساده‌تر، افزایش رشد اقتصادی به افزایش شادمانی افراد منجر نمی‌شود. او این بحث را تحت عنوان پارادوکس شادکامی^۱ یا پارادوکس استرلین^۲ مطرح کرد.

در طول دوره موردبررسی، به‌رغم رشد چشمگیر درآمد سرانه، میانگین شادکامی تقریباً ثابت مانده است. به عبارت دیگر، رابطه ضعیفی بین این دو متغیر در طول زمان مشاهده شده است. استرلین معتقد است که شادکامی نسبی است و افراد چون خود را در مقام قیاس با دیگران قرار می‌دهند، پس هر سطحی از رشد اقتصادی جامعه‌شان تأثیری بر شادکامی افراد آن جامعه نخواهد گذاشت. به عبارت دیگر شادکامی، علاوه بر سطح مصرف حاصل از درآمد، به جایگاه نسبی فرد نسبت به سایر افراد اجتماع وابسته است.

بعدها دیگر اقتصاددانان از جمله فری و اشتوتزر (۲۰۰۰) و ساکس^۳ و همکاران (۲۰۱۲)، وینهوون و هاگرتی^۴ (۲۰۰۳)، مسئله تناقض استرلین را رد کردند. امروزه اجماع نظر بر این است که درآمد تأثیر مثبت روی رفاه فردی و شادی برجای می‌گذارد و این ارتباط از نظر آماری معنادار و از نظر مقداری و کمی نسبتاً کوچک است.

1. Happiness Paradox
3. Sacks

2. Esterlin Paradox
4. Vennhoven and Hagerty

مطالعات بی‌شماری که سعی در کشف شادی داشته‌اند، عواملی مانند نهادهای مختلف سیاسی و همچنین ارزیابی عوامل اقتصادی را در نظر گرفتند (منصف و همکاران، ۲۰۱۹). همبستگی بین عوامل اقتصادی و شادی تأیید شده است و این رابطه هم در سطح خرد و هم در کلان وجود دارد (ریبریو و سنتوس، ۲۰۱۹). مطالعات مربوط به اثرات دولت بر رفاه ذهنی شهروندان از اوایل دهه ۲۰۰۰ به‌طور پیوسته رشد کرده است. این مطالعات چگونگی تأثیرگذاری بخشهای عمومی بر شادی شهروندان را بررسی می‌کنند.

از نظر اوت^۱ (۲۰۱۵) برای اندازه دولت می‌توان سه وجه در نظر گرفت: وجه اول، دولت رفاه که مستقیماً درآمد را از توزیع بازار آزاد به یک توزیع سیاسی منتقل می‌کند. وجه دوم شامل بسیاری از فعالیتهای دولت فراتر از توزیع مجدد مانند پشتیبانی از آموزش، مسکن و بهداشت ملی است؛ وجه سوم بار مالیاتی است که دولت به جامعه تحمیل می‌کند (اوت، ۲۰۱۵). میزان و اندازه مطلوب دولت برای اثرگذاری بر اقتصاد، از جنبه‌های مختلف قابل‌بررسی است و اعتقاد بر این است که اندازه مخارج دولت تأثیرات قابل‌توجهی در بهزیستی اجتماعی دارد (تانگ^۲، ۲۰۱۷).

با این حال، دو دیدگاه متناقض در مورد نتایج فعالیتهای دولت وجود دارد. اول، از نظر اقتصاد نئوکلاسیک، دولت نقش مهمی در کاهش شکست بازار ایفا می‌کند. در نتیجه، به دلیل تهیه کالاهای عمومی توسط دولت، احتمالاً شهروندان احساس شادی می‌کنند (زارع و همکاران، ۲۰۱۹). این تئوری حاکی از آن است که دولت به‌عنوان یک «دیکتاتور خیرخواه» عمل می‌کند که همواره سعی در به حداکثر رساندن منافع شهروندان دارد، به این معنی که متوسط عمومی رضایت از زندگی با اندازه دولت افزایش می‌یابد (بیورنسکوف^۳ و همکاران، ۲۰۰۷).

دوم، زمانی که بین دولتها و شهروندان عدم تقارن اطلاعاتی وجود دارد و در این شرایط،

1. Ott

2. Tung

3. Bjørnskov

سیاستمداران قصد دارند به جای به حداکثر رساندن رفاه شهروندان، احتمال انتخاب مجدد خود را به حداکثر برسانند. در نتیجه اندازه دولت بزرگ‌تر از اندازه مطلوب شهروندان یک کشور خواهد بود که به کاهش احساس شادی شهروندان منجر می‌شود (ایجی، ۲۰۱۰). در واقع تئوری انتخاب عمومی استدلال می‌کند که سیاستمداران و بوروکراتها ممکن است در هنگام تهیه و اجرای سیاستها، منافع خود را در اولویت قرار دهند که منجر به مداخلات اضافی، هزینه‌های بیشتر دولت و گسترش فعالیتهای رانت‌جویی می‌شود. از این رو، تئوری انتخاب عمومی نشان می‌دهد که اندازه بزرگ‌تر دولت، شکستهای بیشتری در دولت دارد که باعث می‌شود میانگین رفاه عمومی کمتر شود (بیورنسکوف و همکاران، ۲۰۰۷).

مخارج عمومی اصلی‌ترین ابزار اقتصادی در دست دولت است تا بهزیستی شهروندان را نقض کند. از طریق این ابزار، دولتها می‌توانند با ایجاد مثلاً یک سیستم تأمین اجتماعی خوب یا سرمایه‌گذاری در مراقبتهای بهداشتی و آموزش، روی شادی تأثیر بگذارند (کاسمائوی و بورهابا، ۲۰۱۷). هزینه‌های بالاتر دولتی در زمینه‌هایی مانند آموزش، بهداشت و توسعه می‌تواند منجر به افزایش سطح استاندارد زندگی شود که به معنای سطح شادکامی بالاتر است. از طرفی هزینه‌های پایین‌تر دولت می‌تواند به معنای این باشد که دولت نرخ مالیات پایین‌تری را اعمال می‌کند که می‌تواند رشد اقتصادی را افزایش دهد و این نیز می‌تواند به افزایش سطح زندگی در کشور منجر شود (تانگ، ۲۰۱۷).

افزایش اندازه دولت، از طریق مخارج آموزشی، تفریحی، ورزشی و تقویت کالاهای عمومی و اعطای کمکهای تأمین اجتماعی و بیمه‌های بیکاری و حمایت از اقشار ضعیف جامعه می‌تواند موجب ارتقای سطح رفاه در جامعه شود اما پس از گسترش بیش‌ازحد دولت در اقتصاد، افزایش اندازه دولت ممکن است از طریق ناکارآمدی مخارج دولت، گسترش فعالیتهای رانت‌جویی، شکل‌گیری اثر ازدحامی، گسترش فساد اداری، اتلاف منابع

و برهم زدن تخصیص منابع در بازار، گسترش انحصار و تشدید محدودیت رقابت در بازارها اثراتی منفی بر رشد اقتصادی، رفاه اجتماعی، اشتغال، توزیع درآمد و فقر و نابرابری داشته باشد (زارع و همکاران، ۲۰۱۹).

پیشینه تجربی

تأثیر مثبت کیفیت و اندازه دولت بر شادی توسط بسیاری از تحقیقات تجربی مورد حمایت قرار می‌گیرد (کاسمائوی و بورهابا، ۲۰۱۷؛ جکسون^۱، ۲۰۱۷؛ رادکلیف^۲، ۲۰۱۳؛ بلانچفلور و اوسوالد^۳، ۲۰۰۸؛ اوت^۴، ۲۰۱۵؛ دی تلا و مک کولاج^۵، ۲۰۰۷). درحالی‌که یک مطالعه جدید توسط نول و پیتلیک (۲۰۱۶) نشان داد که هزینه‌های بالاتر دولت در ۲۵ کشور اروپایی بر شادی آنها تأثیر منفی می‌گذارد. میناس^۶ (۲۰۱۳) نیز در یک مطالعه با بررسی اینکه آیا دولتهای بزرگ شادی را کاهش می‌دهند؟ نشان داد که مخارج ساختاری دولت به‌طور قابل‌توجهی شادی و رضایت از زندگی را در کشورهای اروپایی کاهش می‌دهد و بیورنسکوف و همکاران (۲۰۰۷) نیز بر اثر منفی افزایش مخارج دولت بر رضایت از زندگی تأکید کرد. حسامی^۷ (۲۰۱۰) به وجود یک رابطه به شکل u معکوس بین هزینه‌های عمومی دولت و رفاه ذهنی اشاره کرد. از طرف دیگر، پروویچ و گلم^۸ (۲۰۱۰) نشان دادند که هزینه‌های عمومی دولتها و شادی رابطه غیرخطی دارند؛ و برخی مطالعات نیز مانند رام^۹ (۲۰۰۹) هیچ رابطه آماری قابل‌ملاحظه‌ای بین دولت و شادی یافت نکرده‌اند.

فلاوین^{۱۰} (۲۰۱۹) در بررسی تأثیر مخارج عمومی دولت بر شادی و رضایت از زندگی شهروندان ایالت‌های آمریکا در بازه زمانی ۲۰۰۶-۱۹۷۶ به این نتیجه دست‌یافت که با افزایش در مخارج عمومی دولتهای ایالتی روی کالاهای عمومی، شادی شهروندان آمریکایی افزایش

1. Jackson

2. Radcliff

3. Blanchflower and Oswald

4. Ott

5. Di Tella and MacCulloch

6. Minas

7. Hessami

8. Perovic and Golem

9. Ram

10. Flavin

می‌یابد؛ اما مخارج دولت مرکزی به‌خصوص مخارجی که روی کالاهای عمومی نبوده است تأثیر معنی‌داری بر شادی نداشته است. تانگ (۲۰۱۷) به بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم دولت بر شادی در ۱۸۳ کشور و در فاصله سالهای ۲۰۱۶-۱۹۹۰ پرداخت. نتایج بررسی نشان داد که هزینه‌های دولت فقط در کوتاه‌مدت بر شادی تأثیر می‌گذارد و کانالهای انتقال که از طریق آنها هزینه‌های عمومی می‌تواند بر شادی تأثیر بگذارد ممکن است به‌اندازه میزان خود هزینه مهم باشد. اوت در سال ۲۰۱۱ در مطالعه‌ای که به بررسی ارتباط دولتها با شادی در ۱۳۰ کشور پرداخت در نمونه تحت بررسی به این نتایج دست یافت که تنها در صورتی که کیفیت فنی دولت بالا باشد، رابطه مثبتی بین اندازه دولت و شادمانی وجود دارد؛ این کیفیت فنی با در نظر گرفتن متوسط مقدار شاخصهای اندازه‌گیری‌شده توسط بانک جهانی شامل حاکمیت قانون، اثربخشی دولت، کنترل فساد و کیفیت تنظیم مقررات حاصل می‌شود. اگر کیفیت فنی کم باشد رابطه مثبتی بین اندازه دولت و شادمانی وجود ندارد و حتی این رابطه می‌تواند منفی باشد. کوتاکورپی و لامانن^۱ (۲۰۱۰)، در مطالعه‌ای با عنوان «دولت رفاه و رضایت از زندگی: شواهدی از مراقبتهای بهداشت عمومی» به این نتیجه دست یافت که اثر مخارج عمومی دولت فنلاند در مراقبتهای سلامت بر رضایت از زندگی شهروندان مثبت است. بیورنسکوف و همکاران (۲۰۰۷) با بررسی اثرات اندازه دولت بر رضایت از زندگی در میان ۷۴ کشور نشان دادند که رضایت از زندگی با افزایش مخارج دولت کاهش می‌یابد؛ و این اثر منفی با افزایش کارایی دولتها، به‌خصوص در کشورهایی که در حال حاضر بخش دولتی در آنها کوچک است، کاهش می‌یابد.

در یک مطالعه داخلی که توسط زارع و همکاران (۲۰۱۹) انجام شده است، در مطالعه اثرات غیرخطی اندازه دولت بر شادی در کشورهای درحال توسعه و توسعه‌یافته، نتایج حاکی از این است که در هر دودسته کشورهای درحال توسعه و توسعه‌یافته، اندازه دولت در

1. Kotakorpi and Laamanen

وضعیت دولت کوچک، تأثیر معنی‌داری بر شادی نداشته است اما در وضعیت دولت بزرگ، اندازه دولت تأثیری منفی بر شادی در کشورهای در حال توسعه و تأثیری مثبت بر شادی در کشورهای توسعه‌یافته داشته است. همچنین نتایج پژوهش نشان‌دهنده تأثیر افزایش درآمد سرانه بر شادی و تأثیر کاهشی نرخ بیکاری و نرخ تورم بر شادی در کشورهای منتخب است. به‌طور کلی عوامل اقتصادی مؤثر بر شادی که در مطالعات گذشته مورد بررسی قرار گرفته‌اند در جدول شماره ۱ به‌صورت خلاصه ذکر شده‌اند.

جدول ۱- پیشینه مطالعاتی در خصوص عوامل اقتصادی مؤثر بر شادی

مطالعات خارجی		
محقق	سال	عوامل اقتصادی مؤثر بر شادی
جوزفسون و کوریا ^۱	۲۰۱۹	نابرابری درآمدی
وو ^۲	۲۰۱۸	کیفیت دولت و حکمرانی خوب
تانگ	۲۰۱۷	مخارج دولت
ریس ^۳	۲۰۱۷	نابرابری درآمدی
یو و وانگ	۲۰۱۷	نابرابری درآمدی
جکسون	۲۰۱۷	آزادی اقتصادی
وانگ ^۴ و همکاران	۲۰۱۵	مصرف
اسپراک و کشلجویچ ^۵	۲۰۱۶	نهادها و آزادی اقتصادی
بلانچفلاور و همکاران	۲۰۱۴	بیکاری، تورم، سن، تأهل، جنسیت، سطح آموزش
آلوئیس ^۶	۲۰۱۴	نابرابری درآمدی
بلاسن و هافر	۲۰۱۳	آزادی اقتصادی

1. Josefsson and Koria

2. Woo

3. Reis

4. Wang

5. Spruk and Kes'eljevic

6. Alois

مطالعات داخلی		
عوامل اقتصادی مؤثر بر شادی	سال	محقق
درآمد سرانه، سلامت، مصرف، مخارج دولتی، آزادی اقتصادی	۲۰۱۹	منصف و همکاران
فقر مطلق و نسبی	۲۰۱۸	نادمی و جلیلی
وضعیت شغلی، سلامت فردی، اعتقادات مذهبی، پیوندهای خانوادگی، سن، جنسیت، تورم، بیکاری، نابرابری درآمدی	۲۰۱۶	فکور
تولید ناخالص داخلی سرانه، بیکاری، تورم، توسعه انسانی، هزینه‌های دولت	۲۰۱۶	صفاتیان
بیکاری و تورم	۲۰۱۵	خورسندی و عزیزی
فقر، نابرابری درآمدی، توسعه انسانی	۲۰۱۴	دهمرده

بررسی پیشینه مطالعاتی موضوع نشان‌دهنده این است که در زمینه اثرگذاری اندازه دولت بر شادی هرچند که در مطالعات خارجی به صورت محدود به این موضوع پرداخته شده است اما هیچ‌کدام از آنها به سطح توسعه‌یافتگی جوامع و نقش این عامل در این رابطه توجهی نداشته‌اند. از طرفی در مطالعات داخلی نیز توجه به متغیر اندازه دولت مورد غفلت قرار گرفته است و تنها مطالعه زارع و همکاران (۲۰۱۹) به این موضوع پرداخته است. تفاوت تحقیق حاضر با مطالعه مذکور در این است که برای تحقیق فعلی حد آستانه برای سطح توسعه انسانی محاسبه و اثرگذاری اندازه دولت در دو طرف حد آستانه توسعه‌یافتگی سنجیده و مقایسه می‌شود.

از آنجایی که تجربه کشورها نشان داد که الزام رشد اقتصادی رفاه جامعه را به همراه ندارد، مفهوم توسعه انسانی که علاوه بر شاخصهای اقتصادی، مطلوبیت اجتماعی و انسانی را نیز شامل می‌شود، شکل گرفت که مبتنی بر این ایده است که پیشرفت جوامع انسانی را

نمی‌توان تنها با درآمد سرانه اندازه‌گیری کرد، بلکه لازمه دستیابی به زندگی بهتر علاوه بر داشتن درآمد بالاتر، پرورش و بسط استعدادها و ظرفیتهای انسانی است (سازمان ملل متحد، ۲۰۱۹). توسعه انسانی فرایندی از انتخابهای مردم است به‌طوری‌که این انتخابها، فرصتهای بیشتری را برای لذت‌بردن از افزایش امکانات در دسترس فراهم کنند. درواقع توسعه انسانی توسعه مردم از طریق ایجاد قابلیت‌های انسانی است که از طریق خود انسانها با مشارکت فعال در فرایندهایی که زندگی آنها را شکل می‌دهد، به دست می‌آید (برنامه توسعه سازمان ملل متحد، ۲۰۱۵).

جان هال^۲ در گزارش شادی جهانی در سال ۲۰۱۳ در خصوص ارتباط مفهومی و تجربی بین شاخص توسعه انسانی و رضایت از زندگی مطرح می‌کند که به‌طورکلی مقادیر بالاتر شاخص توسعه انسانی با رضایت از زندگی بالاتری همراه است. همچنین بین معیار رضایت از زندگی و چند معیار مهم توسعه انسانی، ازجمله رضایت شغلی بالاتر، دولت کارا تر، آزادی بیشتر در انتخاب و نابرابری کم، پیوندهای شدیدی وجود دارد. درواقع آن متغیرهایی که طبق گزارش شادی جهانی با رضایت از زندگی ارتباط دارد - یعنی درآمد، حمایت اجتماعی، امید به زندگی سالم در بدو تولد، آزادی در انتخاب زندگی، سخاوت و فساد - همگی ابعاد توسعه انسانی هستند (هال، ۲۰۱۳).

همچنین عناصر شاخص توسعه انسانی با هم ارتباط دارند و همدیگر را تقویت می‌کنند (گوین داراجو^۳ و همکاران، ۲۰۱۱). از آنجایی‌که شاخص توسعه انسانی یک شاخص ترکیبی است که در آن معیارهای اصلی و پایه توسعه انسانی یعنی معیارهای اقتصادی، آموزشی و بهداشتی شامل برخورداری از زندگی سالم و طولانی، دستیابی به دانش و توانایی دستیابی

1. United Nations Development Program

2. Jon Hall

3. Govindaraju

به منابع برای زندگی مناسب در نظر گرفته شده است (بانک جهانی^۱، ۲۰۱۲)؛ بنابراین دولت با تعیین سطح مخارج خود در زمینه تأمین این کالاها و خدمات می‌تواند این شاخص را تحت تأثیر قرار دهد. لذا تحقق توسعه انسانی که به تعبیر هال می‌تواند معیارهای ارزیابی بالاتر زندگی (معیاری شادی گزارش شده) را تأمین کند نیازمند دولتی فعال است.

روش

در این مطالعه به منظور بررسی اثر اندازه دولت بر شادی با در نظر گرفتن نقش توسعه انسانی از مدل رگرسیونی حد آستانه استفاده شده است. با تعیین مقدار آستانه برای متغیر توسعه انسانی می‌توان هم‌زمان اثرگذاری اندازه دولت بر شادی را در رژیمهای مختلف با سطوح توسعه‌یافتگی متفاوت مورد تحلیل قرارداد. در این بخش ابتدا به معرفی متغیرهای تحقیق و روش گردآوری داده‌ها پرداخته، سپس روش رگرسیون آستانه پانل شرح داده شده است و در نهایت در قسمت تصریح مدل، مدل تحقیق ارائه شده است.

ساختار الگو

با توجه به مطالب مطرح شده، در این مطالعه شادکامی را تابعی از اندازه دولت، رشد اقتصادی، تورم، بیکاری و توسعه انسانی در نظر گرفته‌ایم و از آنجاکه هدف اصلی این مطالعه بررسی نقش سطح توسعه‌یافتگی کشورها در ارتباط بین اندازه دولتها و شادکامی است، متغیر توسعه انسانی را به عنوان متغیر آستانه‌ای در نظر گرفته‌ایم. می‌توان این متغیرها را در قالب مدل رگرسیون آستانه هانسن (۱۹۹۹)، نشان داد:

$$Hap_{it} = \beta_0 + \beta_1 GS_{it} + \begin{cases} \eta_1 GS_{it} + \epsilon_{it} & HDI \leq \gamma \\ \eta_2 GS_{it} + \epsilon_{it} & HDI > \gamma \end{cases}$$

1. World Bank

در رابطه بالا Hap_{it} شاخص شادکامی است که از گزارشهای بانک اطلاعات جهانی شادکامی^۱ استخراج شده است. بانک اطلاعات جهانی شادکامی یک بایگانی از یافته‌های تحقیقاتی در مورد لذت ذهنی زندگی افراد است. پژوهشکده تحقیقات اقتصاد شادی^۲ دانشگاه اراسموس هلند^۳ که توسط وینهوون هدایت می‌شود با استفاده از پرسشنامه‌های گسترده و معیارهایی که در بسیاری از مطالعات استفاده شده‌اند داده‌های شادی را به‌طور سالانه برای ۱۷۵ کشور گردآوری و گزارش می‌کند.

X_{it} بردار متغیرهای توضیحی است که شامل نرخ رشد اقتصادی (GDP_{git})، نرخ بیکاری (UN_{it}) و نرخ تورم (INF_{it}) است. همچنین GS_{it} اندازه دولت است که از نسبت مخارج کل دولت به تولید ناخالص داخلی محاسبه می‌شود که همگی از مجموعه داده‌های شاخص توسعه جهانی (WDI) بانک جهانی استخراج شده است. HDI_{it} شاخص توسعه انسانی است که به‌عنوان متغیر آستانه و تقسیم‌کننده نمونه عمل می‌کند و از برنامه توسعه سازمان ملل متحد^۴ جمع‌آوری شده است. متغیر آستانه HDI از طریق ضرایب 1η و 2η معادله را به دو رژیم تقسیم می‌کند و ما را قادر می‌کند تا میزان اثر اندازه دولت (GS) بر شادکامی را در دو زیرمجموعه متفاوت بسته به اینکه شاخص توسعه انسانی بزرگ‌تر یا کوچک‌تر از سطح آستانه γ باشد، تعیین کنیم.

ملاک انتخاب کشورها در دسترس بودن اطلاعات موردنیاز برای آنها بوده است و بر این اساس اطلاعات مربوط به ۱۱۰ کشور برای بازه زمانی سالهای ۲۰۰۶-۲۰۱۷ جمع‌آوری شده است.

1. World Database of Happiness
2. Happiness Economics Research Organization
3. Erasmus University Rotterdam
4. UNDP

رگرسیون پانل آستانه‌ای

مدل آستانه، شکست ساختاری یا ویژگی جهشی در رابطه بین متغیرها را توصیف می‌کند که توسط هانسن^۱ (۱۹۹۹) ارائه شده است. اگرچه مدل‌های آستانه‌ای در تحلیل سری زمانی معمول هستند ولی کاربرد آنها با استفاده از داده‌های پانل محدود بوده است (وانگ^۲، ۲۰۱۵). در یک مدل رگرسیون پانل آستانه‌ای هر یک از مشاهدات را می‌توان برحسب ارزش یک متغیر مشاهده‌شده به نام متغیر آستانه‌ای دسته‌بندی کرد (هانسن، ۱۹۹۹).

در یک مدل رگرسیون پانل آستانه‌ای در هر زمان کشورها با توجه به یک متغیر قابل مشاهده به نام متغیر آستانه به گروه‌هایی با کشش‌های یکسان تقسیم می‌شوند. در این مدل رگرسیون، مکانیزم انتقال بین رژیم‌های حدی چنین تعریف می‌شود که در هر زمان اگر متغیر آستانه‌ای مشاهده‌شده برای یک کشور مشخص کمتر از یک مقدار معین موسوم به پارامتر آستانه باشد رابطه اندازه دولت و شادی با مدل (رژیم) خاصی تعریف می‌شود که با مدل مورد استفاده در زمانی که متغیر آستانه بزرگ‌تر از پارامتر آستانه است متفاوت خواهد بود. درواقع یک مدل آستانه‌ای حاوی حداقل یک حد آستانه است که معمولاً در دو طرف این حد آستانه، نحوه اثرگذاری متغیر مستقل بر متغیر وابسته متفاوت است. مزیت اصلی این روش نسبت به روش‌های سنتی این است که تصورات ذهنی در شکل‌گیری نوع رابطه غیرخطی دخالتی نداشته و نیاز به هیچ‌گونه فرم تابعی معین غیرخطی در بررسی روابط غیرخطی ندارد.

در این مدل داده‌ها باید از یک مدل داده‌های ترکیبی متوازن $\{y_{it}, q_{it}, x_{it}; 1 \leq i < n, 1 \leq t \leq T\}$ باشند که اندیس i نشان‌دهنده مقاطع و اندیس t نمایانگر زمان است. متغیر وابسته y_{it} و متغیر آستانه‌ای q_{it} اسکالر هستند در صورتی که x_{it} یک بردار است. فرم ساختاری مدل پانل آستانه‌ای به صورت زیر است (هانسن، ۱۹۹۹):

$$Y_{it} = \mu_i + \beta'_1 x_{it} I(q_{it} \leq \gamma) + \beta'_2 x_{it} I(q_{it} > \gamma) + e_{it}$$

1. Hansen
2. Wang

در این رابطه $I(.)$ تابع شاخص، q_{it} متغیر آستانه و γ مقدار آستانه است. این مدل را می‌توان به صورت زیر بازنویسی کرد:

$$Y_{it} = \begin{cases} \mu_i + \beta'_1 x_{it} + e_{it}, & q_{it} \leq \gamma \\ \mu_i + \beta'_2 x_{it} + e_{it}, & q_{it} > \gamma \end{cases}$$

اگر بردار X را به صورت زیر در نظر بگیریم:

$$x_{it}(\gamma) = \begin{pmatrix} x_{it} I(q_{it} \leq \gamma) \\ x_{it} I(q_{it} > \gamma) \end{pmatrix}, \quad \beta = (\beta'_1 \beta'_2)'$$

از این رو معادله را می‌توان به این صورت نوشت:

$$y_{it} = \mu_i + \beta' x_{it}(\gamma) + e_{it}$$

مشاهدات بر اساس این که متغیر آستانه (q_{it}) کمتر یا بیشتر از مقدار آستانه (γ) باشد، به دو رژیم تقسیم می‌شوند. این رژیمها توسط تفاوت شیبهای رگرسیون 1β و 2β مشخص می‌شوند. شناسایی مستلزم آن است که عناصر x_{it} در طول زمان تغییرپذیر باشند. همچنین فرض شده است که متغیر آستانه‌ای نیز در طول زمان تغییرپذیر است. در مورد جمله خطای e_{it} نیز فرض شده است که مستقل و دارای توزیع نرمال با میانگین صفر و واریانس 2σ است (هانسن، ۱۹۹۹).

یافته‌ها

قبل از تخمین مدل رگرسیونی باید ایستایی متغیرها بررسی شود و از آنجایی که داده‌ها از نوع داده‌های ترکیبی هستند، از آزمون ریشه واحد لوین-لین-چو^۱ استفاده می‌شود که نتایج آن حاکی از این است که تمامی متغیرها در سطح ۵٪ ایستا هستند. لذا می‌توان برآورد مدل را بدون گرفتاری در دام رگرسیون کاذب انجام داد (بالتاجی، ۲۰۱۷).

جدول ۲- آزمون ریشه واحد

متغیر	سطح احتمال (آزمون لوین، لی و چو) (p)	نتیجه آزمون
Hap	۰/۰۰۰	مانا
GS	۰/۰۰۰	مانا
GDPg	۰/۰۰۰	مانا
INF	۰/۰۰۰	مانا
UN	۰/۰۰۰	مانا
Constant	۰/۰۰۰	مانا

در ادامه قبل از برآورد مدل باید مقدار آستانه و معنی‌داری آن بررسی شود. ارزش حد آستانه‌ای به پیروی از روش هانسن (۱۹۹۹) به ازای مقادیر مختلف متغیر آستانه و حداقل کردن مجموع مجذور خطاها به دست می‌آید؛ به عبارت دیگر آن میزان از متغیر آستانه که متضمن کمترین میزان مجذور خطاست، آستانه بهینه است و با آزمون کردن معنی‌داری این آستانه، در صورت معنی‌دار بودن آن به برآورد مدل می‌پردازیم. معنی‌داری پارامتر γ با استفاده از آزمون F و با فرض $H_0 = \eta_1 = \eta_2$ مورد آزمون قرار می‌گیرد. در این آزمون فرض صفر بیانگر عدم وجود آستانه است (به عبارتی یعنی رگرسیون خطی است).

1. Levin. Lin. Chu

جدول ۳- نتایج آزمون معنی‌داری آستانه

آزمون فرضیه	F	سطح احتمال (p)	مقدار بحرانی در سطح ۱۰٪	مقدار بحرانی در سطح ۵٪
عدم وجود آستانه: H_0 وجود یک آستانه: H_1	۴۲۷/۰۱	۰/۰۰۰	۸۷/۸۸	۹۲/۸۲

بنا بر نتایج جدول و با توجه به مقدار احتمال بوت استرپ^۱ فرض صفر یعنی خطی بودن مدل پذیرفته نمی‌شود و لذا مدل دارای یک آستانه است و بر اساس داده‌های موجود، مدل تک آستانه‌ای مدل مناسبی است. مقدار آستانه نیز بر اساس این آزمون ۰/۵۷۷ محاسبه شده است. در ادامه به برآورد مدل پرداخته می‌شود که جدول زیر این برآورد را نشان می‌دهد:

جدول ۴- نتایج برآورد مدل پانل آستانه‌ای

متغیر	ضریب	t	مقدار احتمال (P)
GS (HDI<0/577)	-۰/۰۴۴	-۵/۵۱	۰/۰۰۰
GS (HDI>0/577)	۰/۰۲۲	۴/۴۸	۰/۰۰۰
GDPg	۰/۰۳	۲/۴۴	۰/۰۱۵
INF	-۰/۰۳۶	-۳/۷۵	۰/۰۰۰
UN	-۰/۰۶	-۶/۷۳	۰/۰۰۰
Constant	۵/۹۹	۲۹/۷۴	۰/۰۰۰

همان‌طور که نتایج جدول بالا نشان می‌دهد ضریب اندازه دولت قبل و بعد از آستانه متفاوت و معنی‌دار است. زمانی که سطح توسعه انسانی کمتر از حد آستانه است، با ثبات سایر متغیرها، یک واحد افزایش در اندازه دولت موجب کاهش شادی به اندازه ۰/۰۴۴ می‌شود. حال آنکه زمانی که سطح توسعه انسانی بالاتر از حد آستانه باشد، یک واحد افزایش در

1. Bootstrap

اندازه دولت موجب افزایش شادی به اندازه ۰/۰۲۲ می‌شود. علت این امر را می‌توان این‌گونه تحلیل کرد که از آنجایی که با افزایش سطح توسعه کشورها و بهبود آموزش، بهداشت، رشد اقتصادی، کاهش نابرابری‌های درآمدی، حمایت‌های اجتماعی و بیمه‌های اجتماعی، سطح استانداردهای زندگی افزایش می‌یابد؛ لذا این امر موجب ارتقای رفاه و در نتیجه شادی افراد در جامعه می‌شود.

در یک کشور توسعه‌یافته وجود عواملی از قبیل بیمه، شرایط بهداشتی بهتر، رفاه بالاتر اجتماعی، امنیت روانی بیشتر، تحصیلات رایگان یا کمک تحصیلی که از طرف دولت پرداخت می‌شود باعث آسودگی خاطر بیشتر مردم می‌شود و امنیت روانی هم به تبع آن، بالاتر می‌رود. در حالی که در کشورهای در حال توسعه به دلیل نرسیدن به این شرایط مطلوب، غم و اندوه نمود بیشتر پیدا می‌کند و امنیت روانی در میان مردم پایین است. از آنجایی که شرایط زندگی انسان در کانون توجه توسعه انسانی است لذا ارتقای کیفیت نیروی انسانی، یکی از راههای افزایش بهره‌وری جوامع است. هزینه‌های آموزشی و بهداشتی در زمره هزینه‌های مصرفی دولت‌ها قرار گرفته‌اند که در حقیقت سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی‌اند که منافع عمده و درازمدتی برای توسعه اقتصادی دارند. نقشی عمده‌ای که دولت‌ها بر توسعه انسانی می‌توانند بگذارند از طریق مخارجی است که صرف سه شاخص سازنده توسعه انسانی می‌شود. به‌خصوص در مورد دو شاخص آموزش و بهداشت که در سبد مصرفی خانوارها جزو کالاهایی محسوب می‌شوند که قشرهای با درآمد متوسط و پایین، کمتر توانایی تأمین آن را دارند، نقش دولت تعیین‌کننده‌تر خواهد بود؛ بنابراین دولت با تعیین سطح مخارج خود در زمینه تأمین این کالاها و خدمات می‌تواند این شاخص را تحت تأثیر قرار دهد. لذا تحقق توسعه انسانی که به تعبیر هال می‌تواند معیارهای ارزیابی بالاتر زندگی (معیارهای شادی گزارش‌شده) را تأمین کند نیازمند دولتی فعال است.

درواقع افزایش شادی در کشورهای توسعه‌یافته نشان‌دهنده کارآمدی سیاست‌های دولت از

طریق گسترش دولت رفاه، بهبود در زمینه‌هایی مانند آموزش، بهداشت و خدمات اجتماعی، سیاست‌های بازتوزیع درآمدی است که می‌تواند منجر به افزایش سطح استاندارد زندگی و تقویت شادی در جامعه شود. به عبارتی گسترش دولتها در کشورهای توسعه‌یافته در راستای دولت رفاه است.

این در حالی است که در کشورهای با سطح توسعه‌یافتگی پایین‌تر با گسترش بیش‌ازحد اندازه دولت در اقتصاد، افزایش اندازه دولت ممکن است از طریق ناکارآمدی مخارج دولت، گسترش فعالیتهای رانت‌جویی، شکل‌گیری اثر ازدحامی، گسترش فساد اداری، اتلاف منابع و برهم زدن تخصیص منابع در بازار، گسترش انحصار و تشدید محدودیت رقابت در بازارها اثراتی منفی بر رشد اقتصادی، رفاه اجتماعی، اشتغال، توزیع درآمد و فقر و نابرابری داشته باشد و در نتیجه موجب کاهش رفاه و شادی جامعه شود.

همچنین نتایج تحلیل بیان‌کننده این است که نرخ رشد اقتصادی دارای اثر مثبت و معنی‌داری بر شادکامی است. با افزایش رشد اقتصادی و در نتیجه آن درآمد افراد، رفاه جامعه و رضایت از زندگی بهبود می‌یابد و این منجر به گسترش شادی در جامعه می‌شود. تورم و نرخ بیکاری نیز دارای اثری منفی بر شادی جامعه است. تورم از طریق کاهش قدرت خرید مردم موجب کاهش مصرف حقیقی کالاها و خدمات شده و لذا سطح رفاه را کاهش می‌دهد همچنین از کانال ایجاد عدم اطمینان نسبت به آینده نیز می‌تواند باعث نارضایتی و کاهش شادکامی شود.

آرگایل و همکاران^۱ معتقدند که بیکاری و ترس از نداشتن شغل، یکی از بزرگ‌ترین منابع ناشادی در دنیای مدرن است. البته نه صرفاً به این دلیل که افراد بدون شغل، پول کمتری دارند تا خرج کنند، بلکه به این دلیل که کیفیت زندگی فرد بیکار به شدت نزول می‌کند زیرا از دیدگاه روانشناسان فرد بیکار جایگاه و منزلت اجتماعی خود را در خطر می‌بیند و از این رو،

1. Argyle and Lue

دچار ناامیدی و عدم رضایت می‌شود (خورسندی و عزیزی، ۲۰۱۵). نکته قابل توجه این است که بیکاری دارای اثر منفی بیشتری بر شادی نسبت به تورم است. این نتیجه هم‌راستا با مطالعات گذشته (بلانچفلاور و همکاران، ۲۰۱۴؛ بلانچفلاور ۲۰۰۷؛ فکور، ۲۰۱۶؛ خورسندی و عزیزی، ۲۰۱۵) در این زمینه است.

بحث

در گذشته بسیاری از اقتصاددانان نئوکلاسیک برای اندازه‌گیری رفاه فردی، بیشترین توجه خود را روی ثروت، دارایی، مصرف و یا کل پول موجود در دست فرد معطوف می‌کردند. ولی امروزه، مفهومی به نام شادی در مقایسه با مفاهیم رفاه مادی جایگاه مناسبی در تحلیلهای رفاهی بین اقتصاددانان پیدا کرده است (گراهام، ۲۰۱۱).

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش توسعه انسانی در اثرگذاری اندازه دولت بر شادکامی کشورهای منتخب جهان در بازه زمانی ۲۰۰۶-۲۰۱۷ با کاربرد روش رگرسیون حد آستانه‌ای در داده‌های پانل مورد ارزیابی قرار گرفته است. پس از جمع‌آوری اطلاعات برای ۱۱۰ کشور که ملاک انتخاب آنها موجود بودن داده‌های متغیرهای تحقیق در بازه زمانی مورد نظر است، مدل تحقیق برای رگرسیون پانل آستانه‌ای و بر اساس روش هانسن (۱۹۹۹) مورد آزمون قرار گرفت. حد آستانه برآوردشده برای متغیر توسعه انسانی ۰/۵۷۷ است و در نتیجه اندازه دولت در بالاتر و پایین‌تر از این حد آستانه اثرات متفاوتی بر شادی دارد. تا قبل از آستانه توسعه انسانی، اثر اندازه دولت بر شادکامی کشورها منفی است و با گسترش دولتها از آنجایی که این افزایش اندازه دولت در راستای سیاستهای ناکارآمد، فعالیتهای رانت جویی، گسترش فساد اداری و اتلاف منابع است منجر به کاهش شادی افراد می‌شود؛ اما پس از عبور از آستانه توسعه انسانی با افزایش اندازه دولت، شادی افراد بیشتر می‌شود که نشان‌دهنده کارآمدی سیاستهای دولت است و مبین این است که حرکت به سمت دولت رفاه در کشورهای با سطح توسعه بالاتر دارای اثرات مثبتی بر

رفاه ذهنی افراد جامعه است. به عبارت دیگر دولتها در کشورهای توسعه یافته در راستای تقویت رفاه و شادی جامعه گسترش یافته اند. بنابراین در راهبرد توسعه انسانی اندازه دولت مهم نیست و در عوض نوع وظایف دولت و نحوه انجام آن مهم است.

همچنین با توجه به اثر منفی تورم و بیکاری بر شادی و این نکته که با افزایش تورم و بیکاری اثر منفی آنها بر شادی افزایش می یابد و از آنجایی که نتایج این مطالعه و مطالعات پیشین نشان می دهد که بیکاری بیش از تورم شادی را کاهش می دهد، از این رو سیاست گذاران در هدف گذاریهای خود بهتر است وزن بالاتری به بیکاری بدهند.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان در تهیه مقاله مشارکت داشته اند.

منابع مالی

برای انتشار این مقاله حمایت مالی مستقیم از هیچ نهاد یا سازمانی دریافت نشده است.

تعارض منافع

این مقاله با سایر آثار منتشر شده از نویسندگان همپوشانی ندارد.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در این مقاله همه حقوق مرتبط با اخلاق پژوهش رعایت شده است.

- Alois, P. (2014). *Income inequality and happiness: is there a relationship?* No. 614, LIS Working Paper Series.
- Baltaji, B. (2017). *Econometric analysis of panel data, (translated by Mohammad Nasr Isfahani and Ehsan Rasoulinejad)*, Tehran, Noor Elm Publishing (In Persian)
- Belasen, A. R., & Hafer, R. W. (2013). Do changes in economic freedom affect well-being. *Journal of Regional Analysis & Policy*, 43(1), 56-64.
- Bjørnskov, C., Dreher, A., & Fischer, J. A. (2007). The bigger the better? Evidence of the effect of government size on life satisfaction around the world. *Public Choice*, 130(3-4), 267-292.
- Blanchflower, D. G. (2007). *Is unemployment more costly than inflation?* (No. w13505). National Bureau of Economic Research.
- Blanchflower, D. G., & Oswald, A. J. (2008). Is well-being U-shaped over the life cycle?. *Social science & medicine*, 66(8), 1733-1749.
- Blanchflower, D. G., Bell, D. N., Montagnoli, A., & Moro, M. (2014). The happiness trade-off between unemployment and inflation. *Journal of Money, Credit and Banking*, 46(S2), 117-141.
- Chamlou, N. (2014). *The Economics of Happiness and Anger in North Africa*. UNU-WIDER, Working Paper 2014/060
- Dehmardeh, L. (2014). *Examining the effect of poverty, income inequality and human development index on happiness in selected countries*, Master's thesis, Al-Zahra University (In Persian)
- Di Tella, R., & MacCulloch, R.J. (2007). *Happiness, Contentment and Other Emotions for Central Banks*, NBER Working Paper, No. 13622, National Bureau of Economic Research
- Fakur, M. (2016). *Investigating the effect of income inequality on mental well-being in developing countries*, Master's the-sis, Ferdowsi University (In Persian)
- Flavin, P. (2019). State government public goods spending and citizens' quality of life. *Social science research*, 78, 28-40.
- Frey, B., & Stutzer, A. (2002). What Can Economists Learn from Happiness Research?. *Journal of Economic Literature*. 40(2), 402-435.
- Frey, B.S., & Stutzer, A. (2000). Happiness, Economy and Institutions. *Economic Journal*. 110 (446): 918-938.

- Govindaraju, V., C & Rao, R. & Anwar, S. (2011). Economic growth and government spending in Malaysia: a re-examination of Wagner and Keynesian views. *Economic Change and Restructuring*, 44(3), 203-219.
- Graham, C. (2011). *The Pursuit of Happiness an Economy of Well-Being*. Washington
- Hall, J. (2013). *From capabilities to contentment: Testing the links between human development and life satisfaction*. World happiness report, 2013, 138-153.
- Hansen, B. E. (1999). Threshold effects in non-dynamic panels: Estimation, testing, and inference. *Journal of econometrics*, 93(2), 345-368.
- Hessami, Z. (2010). The size and composition of government spending in Europe and its impact on well-being. *Kyklos*, 63(3), 346-382.
- Jackson, J. (2017). Free to be happy: Economic freedom and happiness in US states. *Journal of Happiness Studies*, 18(4), 1207-1229.
- Josefsson, A., & Koria, S. (2019). *Income Distribution and Happiness in Europe-Are Scandinavians more Sensitive to Inequality?*. Student essay. School of business., University of Gothenburg
- Kasmaoui, K., & Bourhaba, O. (2017). *Happiness and Public Expenditure: Evidence from a panel analysis*.
- Kesebir, P., & Diener, E. (2009). *In pursuit of happiness: Empirical answers to philosophical questions*. In The science of well-being (pp. 59-74). Springer, Dordrecht.
- Khorsandi, M., & Azizi, Z. (2015). Estimating the Threshold Effect of Unemployment on Happiness. *Iranian Economic Development Analyses*, 3(2), 59-79. doi: 10.22051/edp.2016.2525 (In Persian)
- Knoll, B., & Pitlik, H. (2016). Who benefits from big government? A life satisfaction approach. *Empirica*, 43(3), 533-557.
- Kotakorpi, K., & Laamanen, J. P. (2010). Welfare state and life satisfaction: Evidence from public health care. *Economica*, 77(307), 565-583.
- Minas, T. A. S. (2013). *Do large governments decrease happiness?: evidence from European Countries (Doctoral dissertation)*., Da Beira Interior University of Portugal.
- Monsef, A., Moalemi, M., Biyabani, J., Nejati, M., & Taherizadeh, J. (2019). Investigating Economic Factors Affecting Happiness in Selected Countries: Panel Threshold Regression Approach. *Economic Growth and Development Research*, 9(36), 15-34. (In Persian)

- Nademi, Y., & Jalili Kamjoo, S. (2018). Evaluating the Effect of Absolute and Relative Poverty on Happiness Inequality in Iran. *Economical Modeling*, 12(41), 1-26. (In Persian)
- Ott, J. (2015). Impact of size and quality of governments on happiness: Financial insecurity as a key-problem in market-democracies. *Journal of Happiness Studies*, 16(6), 1639-1647.
- Ott, J. C. (2011). Government and happiness in 130 nations: Good governance fosters higher level and more equality of happiness. *Social indicators research*, 102(1), 3-22.
- Perovic, L. M., & Golem, S. (2010). Investigating macroeconomic determinants of happiness in transition countries: How important is government expenditure?. *Eastern European Economics*, 48(4), 59-75.
- Radcliff, B. (2013). *The political economy of human happiness: how voters' choices determine the quality of life*: Cam-bridge University Press
- Ram, R. (2009). Government spending and happiness of the population: additional evidence from large cross-country samples. *Public Choice*, 138(3-4), 483-490.
- Reis, J. (2017). *What is The Effect of Income Inequality on Happiness?* A Cross Section of the Period between 1981 and 2014 from 43 Countries around the World. Bachelor Thesis, Erasmus University Rotterdam, School of Economics. 1-30
- Ribeiro, C., & Santos, A. D. (2019). The Economics of Happiness: an Approach to Portuguese Economy. *Economics & Sociology*, 12(4), 197-332.
- Sacks, D. W., Stevenson, B., & Wolfers, J. (2012). The new stylized facts about income and subjective well-being. *Emotion*, 12(6), 1181.
- Sefatian, F. (2016). *Comparing the effects of government spending on happiness in two groups of developing and devel-oped countries*, Master's thesis, Semnan University (In Persian)
- Spruk, R., & Kes'eljevic', A. (2016). "Institutional Origins of Subjective Well- Being Estimating the Effects of Economic Freedom on National Happiness". *Journal of Happiness Studies*, 17, 659-712.
- Teymoori, E. (2021). *A historical review of development paradigms*. published on the website of the intellectual campaign of development Institute (In Persian)

- The intellectual campaign of development (2020) *Iran's national development index report (special for policymakers)*, published on the website of the intellectual campaign of development Institute (In Persian)
- Tung, D. K. (2017). *Government expenditure and happiness: direct and indirect effects*. Institute of Social Studies, Nether-lands
- United Nations (2019). *Human development report*. 2019: beyond income, beyond averages, beyond today: inequalities in human development in the 21st century. Washingto DC: United Nations.
- United Nations Development Program (UNDP). (2015). "*Human Development Report*".
- Veenhoven, R. (1984). *Conditions of happiness: (Factoren van invloed op het geluk)* (Doctoral dissertation).
- Veenhoven, R. (2013). *Conditions of happiness*. Springer Science & Business Media.
- Veenhoven, R., & Hagerty, M.R. (2003). Wealth and Happiness Revisited Growing National Income does Go with Greater Happiness, *Social Indicators Research*, (64): 1-27.
- Wang, H., Cheng, Z., & Smyth, R. (2015). "Does Consuming More Make You Happier? Evidence from Chinese Panel Da-ta". *BOFIT Discussion Papers*, 21(15), 1-25.
- Woo, C. (2018). Good Governance and Happiness: Does Technical Quality of Governance Lead to Happiness Universally in both Rich and Poor Countries?. *Journal of International and Area Studies*, 25(1), 37-56.
- World Bank. (2012). *World Development Indicators*. <http://www.world-bank.org>
- World Happiness Report (2013). *New York: UN Sustainable Development Solutions Network*. <http://unsdsn.org/resources/publications/world-happiness-report-2013/>
- *Worlddatabaseofhappiness.eur.nl/*
- Yu, Z., & Wang, F. (2017). *Income inequality and happiness: An inverted U-shaped curve*. *Frontiers in psychology*, 8, 2052
- Zare, E., Ebrahimi, M., Aminifard, A., & Zare, H. (2019). The Study of Nonlinear Effects of Government Size on Happiness in Developing and Developed Countries by the Threshold Approach. *Refahj*, 19(73), 9-38. (In Persian)